

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาทางสังคมอย่างหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและประเทศชาติโดยตรงที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ แม้รัฐบาลหลายรัฐบาลจะประกาศเป็นศัตรูกับยาเสพติด มีนโยบายอย่างชัดเจนว่าจะปราบปรามปัญหายาเสพติดให้หมดสิ้นไปจากสังคมไทย แต่กระนั้นการปราบปรามก็ยังไม่บรรลุเป็นผลสำเร็จอย่างที่มุ่งหวังไว้ จะเห็นได้ว่าแม้การปราบปรามยาเสพติดที่ยังคงระบาคหนัก ก็ยังคงมีให้เห็นกันอยู่ทุกเมื่อเชื่อกัน คล้ายกับแสดงให้เห็นว่ายาเสพติดยังคงมีให้เห็นกันอยู่อย่างต่อเนื่องไม่มีวันหมดไป

ปัญหายาเสพติดได้ทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจสังคมภายในประเทศที่เอื้ออำนวยต่อการแพร่ระบาด รวมทั้งปัจจัยทางด้านการเมืองของประเทศเพื่อนบ้านที่ส่งผลให้ชนกลุ่มน้อยตามแนวชายแดนไทย-พม่า ทำการผลิต และนำเข้ายาเสพติด (กรรณิการ์ บุญพละ, 2544, น. 1) สังเกตได้จากสถิติการจับกุมคดียาเสพติดทุกชนิดของทุกหน่วยงานในสังกัด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พบว่ามีจำนวนผู้ถูกจับกุมและของกลางเพิ่มขึ้นทุกปี

ปัญหายาเสพติดในประเทศไทย เป็นปัญหาวิกฤต ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และคุณภาพประชากร โดยเฉพาะปัญหาจำนวนผู้เสพยาเสพติดที่มีจำนวนสูงขึ้น และแพร่ระบาดไปยังกลุ่มเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นอนาคตของชาติ รัฐบาลจึงได้กำหนดนโยบายสำคัญเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหการแพร่ระบาดของยาเสพติดโดยใช้หลัก "การป้องกันนำหน้าการปราบปราม ผู้เสพต้องได้รับการรักษา และผู้ค้าต้องได้รับการลงโทษอย่างเด็ดขาด" จากนโยบายดังกล่าวถือว่าผู้เสพยาเสพติดเป็นผู้ป่วยมิใช่อาชญากรจึงต้องได้รับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพอย่างทั่วถึง จึงมีแนวคิดให้มีระบบการบังคับบำบัดขึ้น

จากจำนวนผู้ติดยาเสพติดที่เพิ่มขึ้นนั้น ส่งผลให้ปัญหาอาชญากรรมเพิ่มขึ้นตามด้วยในการควบคุมอาชญากรรมนั้น กระบวนการยุติธรรมที่มีหน้าที่โดยตรง ได้แก่ ตำรวจ อัยการ ศาล และราชทัณฑ์ นับว่าองค์การดังกล่าวมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะตำรวจเป็นกระบวนการยุติธรรมเบื้องต้นที่จะให้ความเป็นธรรมกับคู่กรณีทุกฝ่าย มีหน้าที่รับผิดชอบในการรวบรวม

พยานหลักฐาน เพื่อนำเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมในชั้นต่อไป (อุดร วงศ์ชื่น, 2540 อ้างถึงใน ธีรวุฒิ เถระพัฒน์, 2546, น. 2)

กระบวนการตรวจหรือทดสอบหายาเสพติดให้โทษจากปัสสาวะ ตามประกาศ คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการตรวจ หรือทดสอบว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดมียาเสพติดให้โทษอยู่ในร่างกายหรือไม่ โดยสรุป มีดังนี้

1. การตรวจหรือทดสอบหายาเสพติดให้โทษ ให้ตรวจหรือทดสอบจากปัสสาวะของผู้รับการตรวจหรือทดสอบ โดยให้ปฏิบัติตามวิธีการตรวจหรือทดสอบของชุดน้ำยาตรวจสอบหรือ เครื่องมือแต่ละชนิด

2. การเตรียมการในการตรวจหรือทดสอบหายาเสพติดให้โทษให้ถือปฏิบัติ ดังนี้

(1) จัดให้มีบริเวณสำหรับผู้เข้ารับการตรวจหรือทดสอบ เพื่อดำเนินการตรวจ หรือทดสอบหรือเก็บปัสสาวะภายในระยะเวลาเท่าที่จำเป็นแห่งกรณี เพื่อให้การตรวจหรือทดสอบ หรือเก็บปัสสาวะเสร็จสิ้นไปโดยเรียบร้อยภายในสถานที่มิดชิดจากบุคคลภายนอก

(2) จัดให้มีเจ้าหน้าที่ของรัฐทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยในการตรวจหรือทดสอบเพื่อให้ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและทันเหตุการณ์ โดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของผู้มีอำนาจตรวจหรือ ทดสอบ

(3) จัดให้มีอุปกรณ์ในการเก็บปัสสาวะ โดยให้ใช้ขวดแก้วหรือขวดพลาสติก ปากกว้างพร้อมฝาปิดที่สะอาดและแห้ง มีขนาดบรรจุไม่น้อยกว่า 60 มิลลิลิตร มีอุปกรณ์สำหรับ ผึ่งฝาปิดภาชนะเพื่อป้องกันการสับเปลี่ยนตัวอย่าง และให้มีฉลากและกระดาษขาวเพื่อใช้ สำหรับปิดผนึกขวดตัวอย่างปัสสาวะด้วย

3. วิธีเก็บปัสสาวะให้ถือปฏิบัติ ดังนี้

(1) จัดให้มีผู้ควบคุมการถ่ายปัสสาวะของผู้รับการตรวจหรือทดสอบทุกครั้ง ทั้งนี้ เพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำใด ๆ ที่ทำให้ปัสสาวะนั้นเกิดการเจือจางหรือสับเปลี่ยนตัวอย่าง

(2) ให้ทำบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการเก็บตัวอย่างปัสสาวะและผลการตรวจหรือ ทดสอบตามแบบ ต.1 ต.2 และ ต.3 ที่กำหนดไว้ท้ายประกาศนี้

(3) บันทึกหมายเลขประจำขวด ชื่อ ชื่อสกุล และอายุของผู้รับการตรวจหรือ ทดสอบ วัน เวลาและหน่วยงานที่เก็บตัวอย่าง พร้อมทั้งลายมือชื่อของเจ้าของปัสสาวะ และ ลายมือชื่อของผู้ควบคุมการเก็บตัวอย่างปัสสาวะนั้นบนฉลากปิดขวดเก็บปัสสาวะ

(4) ให้ขวดเก็บปัสสาวะแก่ผู้รับการตรวจหรือทดสอบ เพื่อนำไปถ่ายปัสสาวะ ใส่ขวดดังกล่าวจำนวนประมาณ 30 มิลลิลิตร

4. การตรวจหรือทดสอบหายาเสพติดให้โทษในเบื้องต้น ให้ผู้มีอำนาจตรวจหรือทดสอบกระทำต่อหน้าผู้รับการตรวจหรือทดสอบ และให้ถือปฏิบัติโดยใช้เครื่องมือหรือชุดน้ำยาตรวจสอบของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ หรือผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

5. ในกรณีที่ตรวจหรือทดสอบในเบื้องต้นตามข้อ 4 พบว่าบุคคลนั้นอาจเป็นผู้เสพยาเสพติดให้โทษ ให้ผู้มีอำนาจตรวจหรือทดสอบจัดบันทึกข้อมูลและรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อ ภูมิลำเนาหรือสถานที่อยู่ที่สามารถจะเรียกตัวหรือออกหมายเรียกมาเพื่อดำเนินคดีได้เมื่อมีการตรวจสอบยืนยันผลแล้วพบว่าเป็นผู้เสพยาเสพติดให้โทษในร่างกาย

6. นำปัสสาวะที่ได้จากการทดสอบไปตรวจยืนยันที่โรงพยาบาลหรือหน่วยงานของรัฐหรือสถาบันอื่นที่คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษกำหนด

การจับกุมผู้กระทำผิด ตาม พ.ร.บ. ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2545 มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การขอตรวจค้นตัวเมื่อสงสัยหรือน่าเชื่อว่าเป็นผู้เสพยาเสพติด
2. การสั่งให้ทดสอบด้วยชุดน้ำยาตรวจสอบโดยเฉพาะ
3. หากผลการตรวจเบื้องต้นเป็นผลบวกให้นำปัสสาวะไปตรวจยืนยันผลที่

โรงพยาบาลของรัฐและหน่วยงานตามคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษกำหนด

4. นำตัวผู้ต้องหาไปลงบันทึกประจำวันที่สถานีตำรวจและบันทึกข้อมูลของผู้ต้องหา
5. หากผลการตรวจยืนยันว่าพบสารเสพติดให้โทษให้เรียกตัวผู้ต้องหามาพบเพื่อแจ้ง

ข้อหา หากไม่มาพบให้ขออนุมัติหมายจับ และดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป

การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดตาม พ.ร.บ. ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2545 มีสาระสำคัญ เพื่อให้มีการบังคับให้ผู้ติดยาเสพติดต้องเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพจนครบทุกขั้นตอน เพื่อให้ผู้เสพสามารถกลับเข้าสู่สังคมได้อย่างปกติสุข ตามหลักการที่ว่าผู้เสพยาเสพติดเป็นผู้ป่วย มิใช่อาชญากร การนำผู้ป่วยเข้าสู่ระบบบำบัดนั้นเป็นหน้าที่ของตำรวจ ซึ่งที่ผ่านมาการนำผู้เสพยาเข้าสู่ระบบบำบัดนั้นมีจำนวนมาก แต่การปฏิบัติหน้าที่จับกุมมักเกิดปัญหาและอุปสรรคในหลาย ๆ ด้าน โดยเหตุผลที่ทำให้เกิดปัญหาอุปสรรคต่อการจับกุมผู้ต้องหาว่าเสพยาเสพติดให้โทษเพื่อดำเนินการตาม พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2545 นั้นน่าจะเกิดจาก 2 ประการ คือ

1. ข้อจำกัดทางด้านกฎหมาย

1.1 อำนาจการสั่งให้ตรวจหรือทดสอบว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดที่น่าเชื่อว่าเสพยาเสพติดให้โทษ ตามประกาศคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการตรวจหรือทดสอบว่าบุคคลบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดมียาเสพติดให้โทษอยู่ในร่างกายหรือไม่ นั้น กำหนดให้ตำรวจหรือเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้มีอำนาจตรวจหรือทดสอบ ซึ่งโดยทั่วไปไม่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจดังกล่าวเพราะประกาศดังกล่าวกำหนดให้อำนาจไว้ แต่กรณีบุคคลที่ถูกสั่งให้ทดสอบนั้นไม่ยินยอมให้ตรวจหรือทดสอบด้วยชุดน้ำยาตรวจสอบหรือเครื่องมือแต่ละชนิด (ส่วนใหญ่ตรวจจากปัสสาวะ) นั้น ไม่มีกฎหมายหรือระเบียบที่กำหนดไว้ชัดเจนว่ามีโทษหรือให้ดำเนินการอย่างไร ทางปฏิบัติก็ไม่สามารถสั่งหรือบังคับให้ทดสอบได้

1.2 สถานที่หรือหน่วยงานในการตรวจยืนยันผล ตามประกาศฯ ดังกล่าว กำหนดให้สถานที่หรือหน่วยงานในประกาศฯ เท่านั้นเป็นผู้ตรวจยืนยันผล แต่ในทางปฏิบัติสถานีตำรวจบางแห่งไม่มีหน่วยงานดังกล่าวอยู่ในท้องที่ การตรวจยืนยันจะต้องดำเนินการตามประกาศฯ ผลที่ตามมาคือ การนำส่งปัสสาวะเพื่อยืนยันผลการตรวจเบื้องต้นนั้นจะต้องส่งอย่างเป็นทางการ, ใช้ระยะเวลา, มีค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ส่งผลให้เกิดความยุ่งยากและมักไม่ค่อยมีการจับกุม

1.3 การจับกุมผู้เสพยาเสพติดให้โทษนี้ ไม่ถือว่าเป็นความผิดซึ่งหน้าที่จะจับกุมได้ทันที เพราะผู้เสพไม่ได้กำลังกระทำ หรือพบในอาการใดซึ่งแทบจะไม่มี ความสงสัยเลยว่าเขา ได้กระทำผิดมาแล้วสุด ๆ จึงต้องมีวิธีดำเนินการสั่งให้ทดสอบหรือหาสารเสพติดจากปัสสาวะและปฏิบัติตามขั้นตอนในประกาศฯ นอกจากจะเห็นขณะกำลังเสพจึงจะสามารถจับกุมได้ทันที เพราะถือเป็นเหตุซึ่งหน้า (แต่ถึงอย่างไรก็ต้องมีการตรวจปัสสาวะเพื่อหาสารเสพติดให้โทษอยู่ดี)

2. ขั้นตอนการทดสอบบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดที่น่าเชื่อว่าเสพยาเสพติดให้โทษ

2.1 การให้ความร่วมมือในการตรวจค้น ปัญหานี้เกิดขึ้นเป็นปกติอยู่แล้วกับการแสดงความประสงค์ขอตรวจค้นของเจ้าพนักงานตำรวจเมื่อมีเหตุอันควรสงสัย แต่ในที่สุดก็ได้รับความร่วมมือแม้จะไม่อยากให้ความร่วมมือก็ตาม

2.2 การใช้เครื่องมือพันนาการ (กุญแจมือ) เพื่อควบคุมตัว ปัญหาที่มีอยู่ที่หลักการที่ว่าผู้เสพคือผู้ป่วยมิใช่อาชญากรตามปกติ การใช้เครื่องพันนาการจึงขึ้นอยู่กับพฤติการณ์ว่าจะหลบหนีหรือไม่ หรือผู้ที่จะต้องทดสอบมีหลายคน (ในกรณีที่ผลการตรวจเบื้องต้น

พบผลบวกและรับว่าได้เสพยาเสพติดให้โทษมา) ซึ่งส่วนใหญ่ก็จะไม่ใช้วิธีการควบคุมตัวโดยใช้เครื่องพันธนาการ

2.3 เครื่องมืออุปกรณ์หรือชุดทดสอบ มีไม่เพียงพอ ดังนั้นการจะทดสอบว่าบุคคลใดเสพยาเสพติดให้โทษมาหรือไม่ นั้น จะต้องแน่ใจหรือมีพฤติการณ์น่าสงสัยจริง ๆ และอุปกรณ์ที่มีอยู่นั้นสามารถตรวจหาสารเสพติดให้โทษประเภทเมทแอมเฟตามีนหรือแอมเฟตามีนเท่านั้น ยังมีอุปกรณ์การตรวจหาสารเสพติดไม่ครบทุกประเภท

จากปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวจึงเป็นที่มาของหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง ปัญหาอุปสรรคการจับกุมผู้กระทำผิด ตาม พ.ร.บ.ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2545 เพื่อจะได้นำผลการศึกษาที่ได้มาเป็นแนวทางในการพัฒนา เผยแพร่ ความรู้และความเข้าใจ ต่อการดำเนินการในขั้นตอนของการจับกุมผู้เสพยาเสพติดให้ถูกต้อง ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานได้มากยิ่งขึ้น

มูลเหตุจูงใจในการศึกษา

ตามที่รัฐบาลได้กำหนดนโยบายให้การแก้ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดเป็นนโยบายเร่งด่วน ซึ่งนโยบายดังกล่าวถือว่าผู้เสพยาเสพติดเป็นผู้ป่วย มิใช่อาชญากร ต้องได้รับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพอย่างทั่วถึง ซึ่งขณะที่มีการประกาศใช้ พ.ร.บ.ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2545 นี้เอง ผู้ศึกษายังมีตำแหน่งเป็นพนักงานสอบสวน พบเจออุปสรรคและปัญหาเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการสอบสวนอย่างมาก

จนกระทั่งผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการจับกุมผู้กระทำผิดตาม พ.ร.บ.ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2545 ได้พยายามค้นคว้าศึกษาหาวิธีและขั้นตอนการจับกุมดำเนินคดีที่ถูกต้อง โดยจากการสอบถามจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง บ้างก็สอบถามจากวิธีการปฏิบัติที่ปฏิบัติต่อ ๆ กันมา บ้างก็ตามแนวความเห็นหรือความคิดของตนเองเป็นที่ตั้ง ใช้เป็นวิธีการดำเนินการจับกุมผู้กระทำผิด จึงเกิดเป็นแนวทางการปฏิบัติที่ส่วนใหญ่ยังคงปฏิบัติกันไม่ถูกต้อง

ในระยะเวลาที่ผู้ศึกษายังคงเป็นพนักงานสอบสวนอยู่ก็เกิดปัญหาในเรื่องการสอบสวนอยู่พอสมควร แต่ปัจจุบันผู้ศึกษาออกมาเป็นผู้จับกุมเองเสียแล้วก็พบเจอปัญหาและวิธีการ ตลอดจนอุปสรรคเกี่ยวกับการจับกุมมากพอสมควร ผู้ศึกษาซึ่งเป็นนักศึกษาในโครงการปริญญาโท สาขาการบริหารงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จึงได้เล็งเห็นความสำคัญและมีความสนใจที่จะศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคการจับกุมผู้กระทำผิด ตาม พ.ร.บ.ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

พ.ศ.2545 จุดประสงค์เพื่อรวบรวมปัญหาอุปสรรคใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุง และต้องการเห็นผู้ปฏิบัติใช้วิธีการจับกุมที่ถูกต้อง อันจะส่งผลให้วัตถุประสงค์ของการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวเป็นผลสำเร็จไปได้ด้วยดี

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. ศึกษาถึงแนวคิดและหลักการจับกุมที่เกี่ยวข้องกับ พ.ร.บ.ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2545
2. ศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการจับกุมผู้กระทำผิด ตาม พ.ร.บ.ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2545
3. ศึกษาถึงแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการจับกุมผู้กระทำผิด พ.ร.บ.ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2545

ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษาคั้งนี้ ผู้ศึกษามุ่งเน้นการศึกษาเชิงสำรวจ โดยใช้เครื่องมือคือแบบสอบถามความรู้ความเข้าใจ และปัญหาอุปสรรคในการจับกุมผู้กระทำผิด ตาม พ.ร.บ.ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2545 โดยทำการศึกษาข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนปราบปรามในกองบังคับการตำรวจนครบาล 9 กองบัญชาการตำรวจนครบาล

นิยามศัพท์ในการศึกษา

ปัญหาและอุปสรรค คือ ข้อขัดข้อง หรือความขัดข้องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการการจับกุมผู้กระทำผิดตาม พ.ร.บ.ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2545 ทำให้ไม่สามารถดำเนินงานไปได้อย่างราบเรียบ เช่น ข้อจำกัดทางด้านกฎหมาย ปัญหาเรื่องอายุและเพศ เครื่องมือและอุปกรณ์ไม่เพียงพอ ขั้นตอนการตรวจยืนยันผล งบประมาณ ฯลฯ

การจับกุม คือ การที่เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจใช้อำนาจตามกฎหมายและตามขั้นตอนในการตรวจหรือทดสอบบุคคลที่ต้องสงสัยว่าเสพยาเสพติดให้โทษ โดยเมื่อผลการ

ตรวจพบสารเสพติดจึงจับกุมหรือจับตามหมายจับรวมถึงการใช้อำนาจควบคุมตัวเพื่อนำตัวผู้ถูกจับไปจัดการตามกฎหมาย

ยาเสพติด หมายถึง ยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติด และยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ที่เป็นยาเสพติดตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 มีดังนี้ เฮโรอีน มอร์ฟีน ฝิ่น โคคาอีน อาเซติกแอนไฮไดรด์ อาเซทิลคลอไรด์ เอทิลดีนโดอาเซเตต กัญชา ไดเมทออกซีแอมเฟตามีน ไดเมทออกซิโปรโมแอมเฟตามีน, 2,5-ไดเมทออกซี-4-เอทิลแอมเฟตามีน ไตรเมทออกซีแอมเฟตามีน เดลซ์ไทรเซอริไซด์ หรือ แอล.ดี. หรือ แอล.เอส.ดี.-25 แอมเฟตามีน เดกซ์แอมเฟตามีน เมทแอมเฟตามีน เมทแอมเฟตามีน อีเฟดรีน และให้รวมถึงวัตถุที่เรียกชื่อเป็นอย่างอื่นแต่มีชื่อหรือส่วนประกอบทางเคมีอย่างเดียวกับยาเสพติดดังกล่าว และเกลือใด ๆ ของยาเสพติดให้โทษดังกล่าวด้วย (กฎกระทรวง ฉบับที่ 1, 2535, น. 1-2)

ยาเสพติดให้โทษ หมายความว่า สารเคมีหรือวัตถุชนิดใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใด ๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพเรื่อย ๆ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงอยู่ตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง กับให้รวมตลอดถึงสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ไม่หมายความถึงยาสามัญประจำบ้านบางตำรับตามกฎหมายว่าด้วย ยาที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่

ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หมายถึง ความผิดฐาน ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย และครอบครองไว้เพื่อจำหน่าย รวมถึงการเสพยาเสพติดให้โทษ

ติดยาเสพติด หมายถึง เสพยาเสพติดเป็นประจำติดต่อกัน และตกอยู่ในสภาพที่จำเป็นต้องพึ่งยาเสพติดนั้น โดยสามารถตรวจพบสภาพเช่นนั้นได้ตามหลักวิชาการ

พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2545 หมายถึง กฎหมายที่นำระบบการบังคับรักษามาใช้แก้ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ภายใต้แนวนโยบายที่ว่าผู้เสพยาเสพติดเป็นผู้ป่วยมิใช่อาชญากร จึงต้องได้รับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ

ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด หมายถึง การกระทำใด ๆ อันเป็นการบำบัดการติดยาเสพติดและฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจของผู้ติดยาเสพติดรวมถึงการรักษาสภาพร่างกายและจิตใจของผู้ซึ่งเสพยาเสพติดให้กลับคืนสู่สภาพปกติโดยไม่เสี่ยงต่อการเป็นผู้ติดยาเสพติด

กองบังคับการตำรวจนครบาล 9 หมายถึง หน่วยงานหนึ่งของกองบัญชาการตำรวจนครบาล มีหน้าที่ความรับผิดชอบในด้านการป้องกันปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมายทุกชนิด รักษาความสงบเรียบร้อยและให้ความปลอดภัยแก่ประชาชน มีสถานีตำรวจที่อยู่ในความรับผิดชอบได้แก่ สถานีตำรวจนครบาลบางขุนเทียน สถานีตำรวจนครบาลท่าข้าม สถานีตำรวจนครบาลภาษีเจริญ สถานีตำรวจนครบาลเพชรเกษม สถานีตำรวจนครบาลหลักสอง สถานีตำรวจนครบาลสามเสน สถานีตำรวจนครบาลเทเวศน์ สถานีตำรวจนครบาลหนองแขม และสถานีตำรวจนครบาลหนองค้างพลู

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงแนวคิดและที่มาของ พ.ร.บ.ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 ที่เกี่ยวข้องกับการจับกุม
2. ทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการจับกุมผู้กระทำความผิด ตาม พ.ร.บ.ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2545
3. ทำให้ทราบถึงแนวทางแก้ไข ตลอดจนข้อเสนอแนะ ต่อการจับกุมผู้กระทำความผิด ตาม พ.ร.บ.ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2545
4. ผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยทำให้ได้ข้อเสนอแนะเพื่อสามารถนำไปใช้กำหนดเป็นแนวทางในการส่งเสริม สร้างความเข้าใจ และเป็นแนวทางในการพัฒนาวิธีการจับกุมผู้กระทำความผิด ตาม พ.ร.บ.ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2545 ต่อไป